

Студент 4 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

АУДИТ БАНКУ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

Анотація. Теоретично обґрунтовано визначення поняття "аудит банку".

*Аннотация. Теоретически обосновано определение понятия "аудит банка".
Annotation. The definition of the concept "audit of the bank" is theoretically grounded.*

Ключові слова: аудит, банк, аудит банку.

Однією з вагомих передумов стабільності комерційних банків є існування ефективної системи, яка зменшує ризик діяльності комерційних банків, виявляє негативні тенденції розвитку, зловживання та інші порушення чинного законодавства. Саме ці функції виконує аудит. Питання аудиту банків знайшли відображення у працях багатьох вчених та практиків: О. Васюренка, І. Белової, Г. Коваль та інших [1 – 6]. Узагальнення опублікованих з досліджуваної проблематики робіт дає підстави стверджувати: відсутня однозначність у розумінні сутності аудиту банку. Все це обумовлює актуальність та своєчасність обраної теми дослідження.

Метою даного дослідження є теоретичне обґрунтування визначення поняття "аудит банку". Відповідно до визначеної мети було поставлено такі завдання: розкрити сутність аудиту як незалежної форми контролю; узагальнити погляди вчених на сутність поняття "аудит банку"; уточнити визначення поняття "аудит банку".

У процесі дослідження були використані такі методи: аналіз, синтез, узагальнення та систематизація.

Невід'ємним елементом інфраструктури банківського ринку є аудиторські фірми, які поряд з наглядовими органами НБУ сприяють своєю діяльністю зміцненню й підвищенню надійності банківської системи. Аудит банку, будучи формою або методом банківського контролю, все ж таки відрізняється від останнього. До того ж для банків України обов'язковим є як зовнішній аудит банку, так і внутрішній аудит банку.

Перш ніж надати визначення поняттю "аудит банку", слід визначити, що ж розуміють під аудитом взагалі.

Так, згідно з Законом України "Про аудиторську діяльність", "аудит – це перевірка даних бухгалтерського обліку та показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірності у всіх істотних аспектах відповідно до вимог законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) відповідно до вимог користувачів" [7].

Стосовно поняття "аудит банку" слід зазначити, що в Україні досліджуваному поняттю на законодавчому рівні надається визначення тільки в Положенні "Про організацію внутрішнього аудиту в комерційних банках України", згідно з яким "аудит банку – це визначення стану банку на основі перевірки правильності складання та підтвердження достовірності балансу, обліку прибутків та збитків, аналізу стану обліку, відповідності обліку та дій банку вимогам чинного законодавства, дотримання рівності прав акціонерів (учасників) при розподілі дивідендів, голосуванні, наданні прав на придбання нових акцій тощо та підготовка висновків для надання інформації курівництву, акціонерам (учасникам) банку та іншим користувачам" [8].

Що стосується сучасної економічної науки, то ряд дослідників під аудитом банку розуміють процес установлення реальності, повноти й достовірності наданої банківської звітності, відповідності її чинному законодавству, а також вимогам, що ставляться до банківського бухгалтерського обліку й фінансової звітності [6]; інші автори розуміють під аудитом банку незалежну експертизу фінансових звітів з метою підтвердження повноти, достовірності і точності відображення в обліку та звітності витрат, доходів і фінансових результатів діяльності банку за період, що перевіряється, а також контроль за дотриманням законодавчого і нормативних документів, регулюючих правила ведення обліку та складання звітності, методологічної оцінки активів, зобов'язань і власного капіталу [5]; треті розуміють під аудитом банку систему заходів, яку здійснює незалежний аудитор з метою аналізу фінансового стану банку та дотримання ним внутрішнього контролю достовірності наданої звітності, відповідно її чинному законодавству, а також виявлення найбільш кризових ситуацій у банку [1].

Враховуючи результати наведеного вище аналізу, пропонується під аудитом банку розуміти перевірку правильності ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності банку з метою висловлення незалежної думки аудитора щодо достовірності фінансової звітності банку, обліку, його повноти і відповідності чинному законодавству й установленим нормативам, а також з метою розробки рекомендацій з підвищення фінансової стійкості і ліквідності банку

Таким чином, можна зробити висновок про те, що комплексних наукових досліджень у вітчизняній науці, спрямованих на визначення сутності аудиту банку, недостатньо. Це призводить до невизначеності в понятійному апараті. Тому виникає необхідність у подальших теоретичних розробках з удосконалення понятійного апарату аудиту банку.

Література: 1. Климович В. П. Основы банковского аудита : учебник / Климович В. П. – М. : Форум, ИНФРА, 2005. – 192 с. 2. Кривцова Т. О. Контроль і аудит у банках : навч. посібн. / Кривцова Т. О. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2006. – 168 с. 3. Белова І. В. Організація контролю в банку : навч. посібн. / укл. І. В. Белова. – Суми : Університетська книга, 2009. – 302 с. 4. Васюренко О. В. Облік і аудит в банках : навч. посібн. / О. В. Васюренко. – Х., 2008. – 325 с. 5. Коваль Г. Д. Аудит коммерческих банков / Г. Д. Коваль. – СПб. : Искра, 2004. – 226 с. 6. Громов М. В. Банковское дело / М. В. Громов. – М. : Книга, 2003. – 287 с. 7. Про аудиторську діяльність : Закон України від 22 квітня 1993 р. № 3126-ХП [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>. 8. Про організацію внутрішнього аудиту в комерційних банках України : Положення від 15.03.99 № 110 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.